

ЖІНКИ, ЯКІ ВИЖИЛИ І НЕ МОВЧАЛИ

ДЖИНЕТ БЕДОЯ ЛІМА	2
МЕЛАНІ БРАУН.....	3
ЛЮДМИЛА ГУСЕЙНОВА	4
ІРИНА ДОВГАНЬ	5
НАДІЯ МУРАД	6
ТРЕЙСІ ТУРМАН.....	7
ТЕТЯНА ФЕДУРУК.....	8

Джинет Бедоя Ліма

https://en.wikipedia.org/wiki/Jineth_Bedoya_Lima

У 2000 році 26-річна Бедоя працювала з Ігнасіо Гомесом у щоденній боготській газеті El Espectador, висвітлюючи колумбійську війну проти тероризму. На момент викрадення вона розслідувала статтю про торгівлю зброєю державними чиновниками і ультраправою воєнізованою групою Об'єднані сили самооборони Колумбії (AUC). 25 травня вона відвідала в'язницю Ла Модело в Боготі, де їй обіцяли інтерв'ю з лідером воєнізованого угруповання, відомим як «Пекар». Підозрюючи можливу пастку, вона взяла з собою редактора та фотографа зі штату El Espectador, але коли їх на мить розлучили з нею, поки вони чекали на дозвіл на прохід до в'язниці, вона зникла.

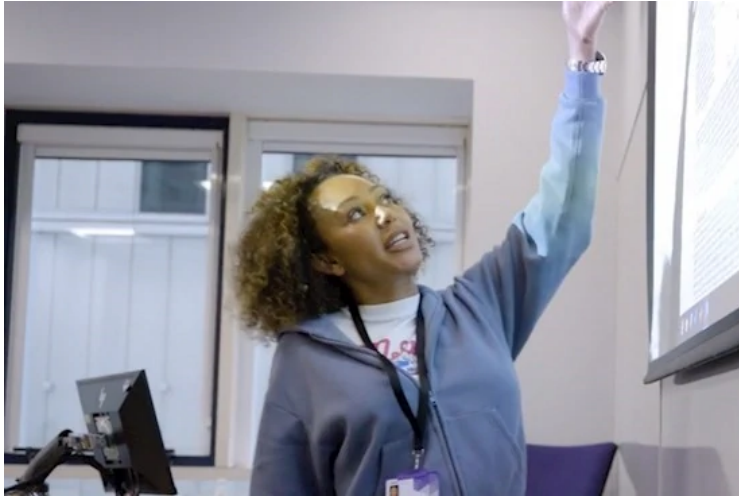
Бедою схопили, накачали наркотиками та силоміць посадили в машину троє чоловіків. Нападники відвезли її до місця, розташованого за кілька годин їзди, де катували та згвалтували. За словами Бедої, чоловіки назвали себе працівниками лідера воєнізованих формувань Карлоса Кастаньо. Викрадачі наполягали, щоб Бедоя «звернула увагу», коли вони її гвалтували, кажучи їй: «Ми надсилаємо повідомлення пресі в Колумбії». Вони також погрожували їй колезі, заявивши, що вони «планують порізати Гомес на дрібні шматочки»; Гомес мала втекти з країни через шість днів після нападу. Бедою залишили зв'язаною в купі сміття біля дороги, а коли вона виповзла, її виявив таксист.

Справа затягувалася понад десять років в офісі Генерального прокурора Колумбії, перш ніж Бедоя подала апеляцію до Міжамериканської комісії з прав людини. У травні 2011 року було заарештовано солдата воєнізованих формувань, який зізнався, що був одним із трьох нападників на Бедою.

У жовтні 2021 року регіональний суд з прав людини визнав Колумбію відповідальною за викрадення, тортури та згвалтування Бедої.

У 2000 році Бедоя була нагороджена Міжнародною премією за свободу преси CJFE, спонсорованою Канадською організацією «Журналісти за вільне вираження поглядів». У 2001 році Бедоя була нагороджена премією «За відвагу у журналістиці» від Міжнародного фонду жіночих медіа. Ця нагорода стала «великою новиною» в Колумбії і підвищила популярність Бедої. Пізніше вона описала цю нагороду як «одну з речей, які підтримували її» після першої атаки.

Мелані Браун

Мелані Браун, кавалер ордена Британської імперії, народилася в Лідсі та здобула популярність як учасниця гурту The Spice Girls, продавши понад 85 мільйонів платівок та очоливши рух «Дівчача сила». Відтоді Мелані досягла успіху як телеведуча, зірка музичного театру та акторка.

Смерть батька Мелані Браун, можливо, врятувала їй життя.

Після 10 років насильницького шлюбу, з якого вона неодноразово намагалася вийти, саме обіцянка, яку вона дала батькові на смертному одрі, нарешті дозволила Мелані повернути собі свободу.

«Я просто нахилилася до нього і сказала: «Тату, ти можеш тепер спокійно піти. І я обіцяю тобі, що я повернуся до Америки і розлучуся з цим монстром». А він просто подивився на мене і зітхнув. Якби не це, я не знаю, чи вистачило б у мене сміливості насправді піти. З моїм татом обіцянки не порушують, тому мені довелося її виконати, і слава Богу, що я це зробила. Слава Богу, що я це зробила для себе і своїх дітей».

У 2018 році, того ж року, коли було остаточно оформлено її розлучення, мати трьох дітей стала покровителькою благодійної організації «Допомога жінкам» і написала мемуари «Жорстоко чесно», в яких розповіла свою історію. У 2022 році її було нагороджено Орденом Британської імперії за заслуги перед благодійними справами та вразливими жінками.

«Навіть у цій кімнаті буде багато жінок і чоловіків, які постраждали від насильства, незалежно від того, чи це безпосередньо, чи через знайомих членів сім'ї чи друзів. Це епідемія».

<https://www.weforum.org/stories/2025/01/melanie-brown-on-the-economics-of-domestic-abuse/>

У 2022 році до її мемуарів було додано ще три розділи, присвячені подоланню травми насильства; а також Мелані записалася на курс «Допомога з урахуванням травм» в Університеті Лідса Беккета.

Людмила Гусейнова

<https://docudays.ua/2025/jury/230/>

Людмила Гусейнова – активістка та громадська діячка з Донеччини, правозахисниця, колишня цивільна заручниця, яка провела у ворожому полоні понад три роки за проукраїнську позицію.

Від початку бойових дій на Сході у 2014, жителька окупованого Новоазовська на Донеччині допомагала переселенцям і переселенкам. Згодом – дітям із неевакуйованого інтернату в

Приморському, який розпустили росіяни. Регулярно возила з підконтрольної Україні території одяг, взуття та українські книжки. Також допомагала українським захисникам, які тоді боронили Маріуполь. Під час однієї з зустрічей в Маріуполі отримала в подяку прапор України з написом «Патріотам Новоазовська» і підписами бійців батальйону «Львів». Цей прапор змогла провезти на окуповану територію і сховати у своєму місті. Він досі там. У жовтні 2019 бойовики затримали Людмилу на роботі та звинуватили у «шпигунстві, екстремізмі, тероризмі та закликах до повалення державної влади «ДНР» за доносами знайомих. Спочатку утримували в сумнозвісній катівні – таємній в'язниці «Ізоляція», потім – у донецькому СІЗО. Загалом жінка пережила три роки і 13 днів полону.

17 жовтня 2022 Людмилу Гусейнову повернули в межах «жіночого обміну». Відтоді вона опікується питаннями звільнення цивільних полонених, які опинилися поза дією міжнародного гуманітарного права, а також захисту прав постраждалих від сексуального насильства, пов'язаного з конфліктом. Працювала директоркою з комунікацій профільної громадської організації SEMA Україна, є її членкинею. Від грудня 2024 ініціювала та очолила ГО «Нумо, сестри!», покликану об'єднувати та підтримувати жінок, які постраждали під час війни.

У 2021 Людмилі Гусейновій заочно присудили Національну правозахисну премію, яку вона отримала вже після повернення з полону.

Ірина Довгань

<https://uaheroes.com/story/iryna-dovhan/>

Знімки прив'язаної до стовпа Ірини, оберненої в український прапор, у віночку з синьо-жовтими прапорцями, в серпні 2014 року облетіли весь світ. В руках жінка, що плаче, тримала табличку: «Вона вбиває наших дітей. Агент карателів». Її, беззахисну, штовхали перехожі, в неї плювали, її обзивали. Такому приниженню жінку піддали після декількох днів полону і побиттів. Якби Ірину не побачили іноземні журналісти, які випадково опинилися на місці подій і зробили кілька кадрів, цілком можливо, полонянку вбили б. Після того, як знімок прив'язаної до стовпа жінки з'явився в американській газеті, її відпустили.

— П'ять днів полону — це було коротко, — каже Ірина. — Але тепер роками буде згадуватися все, що відбувалося...

«Допитуючи мене, б'ючи, лякали одним і тим же: «Якщо будете співпрацювати з нами, просто пристрелимо і закопаємо. Якщо ні, ви бачили на першому поверсі сто чеченців, козаків... Пару ночей ви витримаєте...» Мені ставало дико страшно.»

Після звільнення з полону Ірина Довгань протягом трьох днів лежала під ковдрою. А потім зрозуміла, що не хоче більше ховатися, адже не може пробачити того, що пережила. «Не пробачити — означає боротися. Хоч би як це виглядало в очах інших», — впевнена Ірина. <https://www.sestry.eu/statti/tilki-koli-v-mene-skladayutsya-dovirlivi-stosunki-z-gromadoyu-lyudi-pochinayut-rozpovidati-pro-zg-valtovanih-zhinok-irina-dovgan>

З 2019 року Ірина Довгань заснувала і очолила громадську організацію «SEMA Ukraine» яка об'єднала жінок постраждалих від СНПК.

Надія Мурад

Надія Мурад народилася у 1993 році у селищі Кочо неподалік міста Синджар на півночі Іраку у регіоні компактного проживання єзидів. Освіту здобувала у місцевій школі. У дитинстві цікавилася історією та хотіла стати педагогом. Після здобуття середньої освіти планувала вступити до університету, однак, через захоплення селища бойовиками ІДІЛ року не змогла довчитися останній рік.

Після захоплення Кочо Ісламською державою у серпні 2014 року Надія стала жертвою переслідування єзидів ісламістами. Разом із групою молодих жінок, серед яких у тому числі були 3 її племінниці, була вивезена та наведена у сексуальне рабство. Утримувалася у місті Мосул, звідки здійснила невдалу спробу втечі, через що зазнала тортур. Була перепродана у рабство

кілька разів. Опинившись у місті Бахдіда, у листопаді 2014 року змогла втекти від рабовласників після трьох місяців полону.

Після смерті батька у 2003 році мешкала з матір'ю, 8 братами та 2 сестрами. Після захоплення Кочо джихадисти вбили матір, 6 її рідних та 3 двоюрідних братів за відмову прийняти іслам. Сестри також продані у рабство. З родини Надії змогли вижити 2 її брати та 2 сестри. Брати та одна з сестер нині перебувають у таборі біженців в Іракському Курдистані, ще одна сестра — у Німеччині. Сестри Надії були викуплені родичами з рабства, крім того, одній з її племінниць також вдалося здійснити втечу від рабовласників, доля інших двох лишається невідомою

У 2020 році Мурад почала співпрацювати з Інститутом міжнародних кримінальних розслідувань та Ініціативою запобігання сексуальному насильству під час конфлікту уряду Сполученого Королівства над створенням Кодексу Мурад.

Амбасадорка доброї волі управління ООН з наркотиків і злочинності, лауреатка премії Вацлава Гавела з прав людини, премії Андрія Сахарова за свободу думки спільно з Ламією Аджі Башар, лауреатка Нобелівської премії миру 2018 року разом з конголезьким лікарем Денісом Муквеге.

Включена журналом Time до 100 найвпливовіших людей світу 2016 року. Іракський уряд, відзначивши роль Надії Мурад у донесенні до світового співтовариства інформації про загрозливе становище єзидських жінок на території, контрольованій Ісламською державою, номінував її на здобуття Нобелівської премії миру 2016 року.

Трейсі Турман

Трейсі Турман — постраждала від жорстокого домашнього насильства. Її справа призвела до знакового позову про громадянські права «Турман проти міста Торрінгтон» проти поліцейського департаменту Торрінгтона. Після того, як вона отримала тяжкі травми, а правоохоронні органи неодноразово не виконували своїх обов'язків, незважаючи на наявність заборонного припису, її позов встановив, що системна нездатність поліцейського департаменту захистити постраждалих від домашнього насильства може порушувати їхні конституційні права. Отримане рішення суду про виплату 2,3 мільйона доларів та подальший «Закон Турман» запровадили політику арештів за домашнє насильство, докорінно змінивши реакцію поліції на такі інциденти по всій країні та ставши критичним поворотним моментом для жертв та тих, хто переживли домашнє

насильство.

У 1983 році Трейсі Турман пережила жорстокий напад та поранення ножом від свого колишнього чоловіка, Чарльза «Бака» Турмана, хоча проти нього був заборонний припис. Незважаючи на неодноразові прохання про допомогу, поліцейський департамент Торрінгтона не зміг захистити її, що було поширеною практикою в той час, коли домашнє насильство часто розглядалося як «сімейна справа» з мінімальним втручанням.

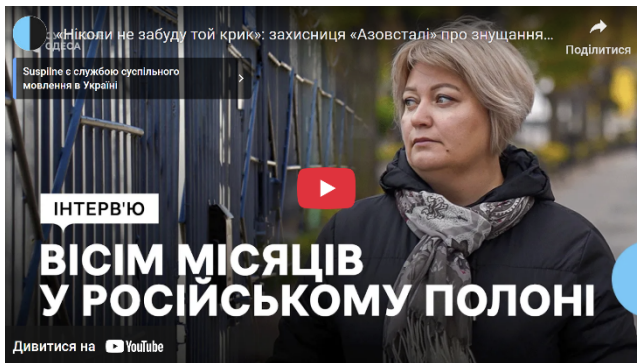
Турман подала новаторський позов проти поліцейського департаменту Торрінгтона, стверджуючи, що їхня нездатність захистити її порушила її конституційне право на рівний захист.

Позов підкреслив системну упередженість та нехтування, з якими стикалися постраждалі від домашнього насильства з боку правоохоронних органів.

У 1985 році федеральний суд виніс рішення на користь Турман, встановивши, що домашнє насильство може становити порушення громадянських прав постраждалої. Суд присудив їй 2,3 мільйона доларів компенсації збитків. Ця перемога створила потужний юридичний прецедент, змусивши поліцейські департаменти вживати більш проактивної політики та серйозно ставитися до домашнього насильства. Коннектикут прийняв «Закон Турман», який передбачав арешти у справах про домашнє насильство та став моделлю, що поширюється по всій країні. Відвага та стійкість Трейсі Турман відіграли важливу роль у зміні того, як домашнє насильство вирішується з юридичної та культурної точки зору. Її справа продовжує надихати на реформи та підтримку постраждалих від домашнього насильства. Її історія також була темою телефільму 1989 року «Крик про допомогу: історія Трейсі Турман».

Тетяна Федорук

<https://suspilne.media/odesa/923317-nikoli-ne-zabudu-toj-krik-zahisnica-azovstali-pro-znusanna-u-rosijskomu-poloni/>

Тетяна Федорук провела півтора місяця на «Азовсталі» та потрапила у російський полон. За вісім місяців полону жінка пізнала пекло російських в'язниць.

У російський полон потрапили близько 85 жінок з різних підрозділів, які були на той час у Маріуполі. У холодних автобусах, «як худобу», каже Тетяна, жінок вивезли з «Азовсталі» до

пустих ангарів у селищі Сартана. У тих же холодних ангарах без вікон лежали і важкохворі бійці, допомогу яким, за словами Тетяни, надавали самі полонені дівчата-медики. Жінка згадує: хтось лежав просто на бетонній підлозі, хтось — на піддонах.

«Спали ми на підлозі, з дозволу, коли нам це дозволяли зробити. Пам'ятаю, на той час на вулиці, йшов дощ з мокрим снігом. Така хуртовина була. В туалет нам дозволяли ходити в присутності всіх на відро. Дівчата знімали свої бушлати і просто по колу одна одну прикривали. Це було соромно, це було приниження своєї гідності», — розповідає Тетяна.

Після цих нелюдських умов полонених вивезли так само, «як худобу», до Оленівки. У камері, яка розрахована на 6 людей, розмістили 40. Тетяна згадує, що спати доводилось по черзі. Та навіть сидіти також доводилось по черзі. А коли по коридорах починала луна гучна музика, всі розуміли, що ведуть українських військових і в цей час їх постійно б'ють.

«Я така доросла жінка, дружина, мама, бабуся, і, знаєте, це було для мене дуже соромно. Коли тебе роздягають, і коли за тобою спостерігають повна купа чоловіків, це для мене був дуже великий стрес», — розповіла жінка.

6 грудня 2023 року, в День Збройних Сил, полонені, захисники та захисниці Азовсталі, вперше почули довгоочікувані слова «Слава Україні! Ми вітаємо вас на українській землі, ми вітаємо вас вдома!». Тетяна згадує, що до останнього боялась підняти очі, бо не могла повірити в те, що весь жах нарешті скінчився:

«Людина, яка підійшла до мене, назвала моє прізвище. У неї течуть сльози, течуть сльози в мене. Знаєте, перший мій рух... Як ти звик? Став зі свого місця, нагинаєш голову і заводиш руки за спину. Так ця людина підійшла до мене і каже: ніколи більше цього не робиш. Ви вільна і ви вдома. І я, вийшовши з автобуса, мабуть, не бачила землі перед собою. Я підняла високо голову, опустила руки і йшла до свого автобуса».